

Зізнання

твердоруських стовпів америк.
Руси в скрентонській суді в
справі рускої Оліфантської
церкви.

(Після записок стенографічних.)

Зізнання о. Обушкевича
під присягою.

(О. Об. говорить через тлумача по польськи.)

Адвокат Мартин дає питання:

М. Де мешкаєте, отче? — Об. В Мейфілд.

М. Чи мешкалисте коли в Оліфанті? — О. Більше як 6 літ.

М. Висьте священником греко-католицької церкви? — О. Так єсть.

М. Як греко кат. священник булисте душпастирем в Оліфанті? — О. Так.

М. Як довго булисте душпастирем гр. к. церкви в Оліфанті? — О. Понад 6 літ.

М. Чи тої церкви що звесь грек. кат. церков в Оліфанті? — О. Так єсть.

М. Чи ви підписані на чартері? — О. Так.

М. Заким церков була зачартерована, як була з'організована? — О. Була з'організована з католицькою парафією.

М. Звідки прийшлисте до гр. кат. парафії в Оліфанті? — О. З Шамокан.

М. Гдесьте були священні? — О. В місті Перемишля, в старім краю.

М. В Росії? — О. В Галичині.

М. Скільки літ як вас висвятили? — О. 35 літ.

М. Чи висвятили вас після обрядів і церемоній гр. кат. церкви? — О. Так єсть.

М. Хто вас святав? — О. Тома Полянський.

М. Чи він був єпископом тої церкви? — О. Він був єпископом гр. к. церкви в місті Перемишля.

М. Кого узнаете за голову церкви? — О. Римського Папу, Папу в Римі.

М. Після якої дисципліни була сформована гр. кат. парафія в Оліфанті? — О. Під дисципліною гр. кат. Церкви.

М. Від кого дісталисте власть сповняти душпастирські обов'язки в тій церкві? — О. Насамперед, коли я прийшов, діставем власть від єпископа зі Львова, Лембергу, а пізнійше від скрентонського єпископа Огари.

М. Чи єпископ Огара був попередником в тій дієцезії, в котрій тепер єпископ Гобен є єпископом? — О. Так єсть.

М. Коли дісталисте власть від єпископа Огари? — О. Сім або вісім літ тому.

М. Чи ви тепер мешкаєте в тій дієцезії під наглядом єпископа Гобена? — О. Так єсть.

М. Чи знаєте Юрка Синяву, Семана Русина, Йосифа Феціну, Олексю Томашкевича, Гаврила Влання, Семана Гамерника і Павла Кольку? — О. Так єсть.

М. Якої церкви вони є членами? — О. Греко-католицької.

М. Чи були вони членами грек. кат. парафії в Оліфанті, коли ви були душпастирем? — О. Так, всі ті крім Кольки, котрого не знаю.

М. Чи були вони членами церкви, коли ви пішли звідтам? — О. Були.

Адвокат Генд з протівної сторони ставляє питання:

Генд. Коли ви прийшли перший раз до грек. кат.

парафії в Оліфанті? — О. Бушк. Буде 11 літ на 18-го Юлія.

Г. Як то ся стало, що ви сте зістали душпастиром сеї церкви? — О. Мене запросили люде з тої парафії і я пішов там.

Г. Чи вони запросили вас, щобисте були душпастиром за гроші? — О. Я працював там яко душпастир за пенсію.

Г. Чи хтонебудь висвячував вас на душпастиря тої церкви коли ви там прийшли? — О. Не в тій церкві; мене висвятили в Перемишля в Галичині.

Г. Як довго булисте там душпастирем сеї церкви? — О. Більше як 6 літ; 6 літ і пару місяців.

Г. Чи пригадуєте собі місяць і рік, коли відійшлисте звідтам? — О. В Октобрі або Новембрі, не знаю напевно.

Г. Чи знаєте хто був душпастирем перед вами? — О. Отець Вислоцкий.

Г. А перед Вислоцким? — О. Отець Волянський.

Г. Чи се був перший душпастир сеї парафії? — О. Отець Андрухович був там, але він тільки доїздив там.

Г. Чи ви зробилисте дід церковного маєтку на котрім стоїть церков і попівство для гр. кат. парафії в Оліфанті? — О. Я думаю, що землю куплено, коли О. Волянський був душпастирем тої церкви а потім коли я був там, я побудовав плебанію і купив цмнтар.

Г. Як то ся стало що ви есте опустили парафію яко душпастир? — О. Люде котрі мені платили, знижили мені пенсію і не хотіли мені давати доходів, щобим робив тільки за саму пенсію а я не хотів.

Г. Радні церкві і парафії обнижили вам пенсію, чи так? — О. Так єсть.

Л. В той час коли привалясте запрошене сеї парафії на душпастиря, чи малисте власть від якого єпископа американського? —

О. Єсть дуже мало священників, котрі мали власть в тім часі; приказ не був так строгий; а пізнійше я дістав строгий приказ, що кожний мусить належити.

Адвок. Мартин: Належати до чого? — О. До єпископа тої дієцезії в котрій знаходиться церква.

Генд. Відповідайте на питання! — О. Ні, я не мав влади, коли прийшов сю туди.

Г. Колисте зістали душпастиром грек. кат. парафії в Оліфанті, чи малисте тоді власть від якого американського єпископа? — О. Я тільки пішов до єпископа Огари і представив ся йому.

Г. Чи малисте власть від якого небудь американського єпископа в тім часі, коли зісталисте душпастирем сеї парафії? — О. Я не мав жадної повної влади, але був прийнятий за священника.

Г. Коли дісталисте ті факультіс о яких говорилисте? — О. Около 6 або 7 літ.

Г. То було потім як переписалисте проперти гр. кат. церкви в Оліфанті? — О. Потім.

Л. Чи маєте з собою факультіс, котрі сдержалисте від єпископа Огари в 1895 або 1896 році? — О. Ні.

Г. Маєте їх дома? — О. Маю.

Г. Чи дістанете їх і принесете тут днес пополудня? — О. Не знаю, чи буду міг їх найти так скоро поміж моїми папирями.

Г. Чи пошукаєте тих паперів і принесете їх тут як найскорше? — О. Так.

Г. Чи не правда, що потім як ви зістали душпастирем сеї парафії єпископ Огара старав ся, щобисте взяли від него факультіс та що ви не хотілисте сего зробити через якийсь час і що ваша парафія була сему протівна? — О. Єпископ Огара прийшов до мене а я ему сказав, що не маю еще відпустки від того єпископа, що я не знаю чи буду належати або ні; скоро лиш дістану відпустку від того єпископа то в той час буду належати.

Г. Чи не була ваша парафія протівна тому, щоб ви дістали факультіс від римско-кат. єпископа? — О. Парафія не мала з тим ніяк до роботи.

Г. Чи не протівляли ся парафіяни, щоб ви брали факультіс від римско-кат. єпископа? — О. Ні.

Г. Чи єсть яка церковна організація знава під іменем греко-католицької церкви? — О. Що хочете знати, без єпископа, чи що?

Г. Яке єсть імя церкви, до котрої ви кажете, що належите, правдиве імя тої церкви? — О. Греко-католицька церков; она єсть сполучена з римско-католицькою церквою.

Г. Як зве ся тая церков в Галичині? — О. Греко-католицька руська церков.

Г. Чи зве ся она також Руська церков? — О. Руська впроваджено тільки, щоб її зробити відрубною від руської, она тільки так називає ся.

Г. Якого обряду і літургії уживаво в гр. к. церкві в Оліфанті, в часі коли ви були душпастирем? — О. Греко-кат. літургії.

Г. Тота літургія ріжнить ся від римско-католицької? — О. Церемонія є зовсім відмінна.

Г. Тепер я питаю вас зглядом священників злученої гр. кат. Церкви або гр. к. Руської Церкви; які суть звичаї і обичаї; чи они ріжнять ся від римско-кат. попів? — О. Не ріжнять ся в релігії, але відмінні в церемонії.

Г. Чи священники Злученої Гр. кат. Церкви суть жонаті, чи мають право женитись? — О. Мають право женитись або можуть остати нежонатими.

Г. Чи священники Злученої Гр. кат. Церкви мають право женитись? — О. Мають право женитись або можуть остати нежонатими.

Г. Чи священники Злученої Гр. кат. Церкви мають право женитись? — О. Мають право женитись або можуть остати нежонатими.

Г. Чи священники Злученої Гр. кат. Церкви мають право женитись? — О. Мають право женитись або можуть остати нежонатими.

Г. Чи священники Злученої Гр. кат. Церкви мають право женитись? — О. Мають право женитись або можуть остати нежонатими.

Г. Чи священники Злученої Гр. кат. Церкви мають право женитись? — О. Мають право женитись або можуть остати нежонатими.

Г. Чи священники Злученої Гр. кат. Церкви мають право женитись? — О. Мають право женитись або можуть остати нежонатими.

Г. Чи священники Злученої Гр. кат. Церкви мають право женитись? — О. Мають право женитись або можуть остати нежонатими.

Г. Чи священники Злученої Гр. кат. Церкви мають право женитись? — О. Мають право женитись або можуть остати нежонатими.

Г. Чи священники Злученої Гр. кат. Церкви мають право женитись? — О. Мають право женитись або можуть остати нежонатими.

Г. Чи священники Злученої Гр. кат. Церкви мають право женитись? — О. Мають право женитись або можуть остати нежонатими.

Г. Чи священники Злученої Гр. кат. Церкви мають право женитись? — О. Мають право женитись або можуть остати нежонатими.

Г. Чи священники Злученої Гр. кат. Церкви мають право женитись? — О. Мають право женитись або можуть остати нежонатими.

Г. Чи священники Злученої Гр. кат. Церкви мають право женитись? — О. Мають право женитись або можуть остати нежонатими.

Г. Чи священники Злученої Гр. кат. Церкви мають право женитись? — О. Мають право женитись або можуть остати нежонатими.

Г. Чи священники Злученої Гр. кат. Церкви мають право женитись? — О. Мають право женитись або можуть остати нежонатими.

Г. Чи священники Злученої Гр. кат. Церкви мають право женитись? — О. Мають право женитись або можуть остати нежонатими.

Г. Чи священники Злученої Гр. кат. Церкви мають право женитись? — О. Мають право женитись або можуть остати нежонатими.

Г. Чи священники Злученої Гр. кат. Церкви мають право женитись? — О. Мають право женитись або можуть остати нежонатими.

Г. Чи священники Злученої Гр. кат. Церкви мають право женитись? — О. Мають право женитись або можуть остати нежонатими.

Г. Чи священники Злученої Гр. кат. Церкви мають право женитись? — О. Мають право женитись або можуть остати нежонатими.

Г. Чи священники Злученої Гр. кат. Церкви мають право женитись? — О. Мають право женитись або можуть остати нежонатими.

Г. Чи священники Злученої Гр. кат. Церкви мають право женитись? — О. Мають право женитись або можуть остати нежонатими.

Г. Чи священники Злученої Гр. кат. Церкви мають право женитись? — О. Мають право женитись або можуть остати нежонатими.

Г. Чи священники Злученої Гр. кат. Церкви мають право женитись? — О. Мають право женитись або можуть остати нежонатими.

Г. Чи священники Злученої Гр. кат. Церкви мають право женитись? — О. Мають право женитись або можуть остати нежонатими.

Г. Чи священники Злученої Гр. кат. Церкви мають право женитись? — О. Мають право женитись або можуть остати нежонатими.

Г. Чи священники Злученої Гр. кат. Церкви мають право женитись? — О. Мають право женитись або можуть остати нежонатими.

Г. Чи священники Злученої Гр. кат. Церкви мають право женитись? — О. Мають право женитись або можуть остати нежонатими.

Г. Чи священники Злученої Гр. кат. Церкви мають право женитись? — О. Мають право женитись або можуть остати нежонатими.

Г. Чи священники Злученої Гр. кат. Церкви мають право женитись? — О. Мають право женитись або можуть остати нежонатими.

Г. Чи священники Злученої Гр. кат. Церкви мають право женитись? — О. Мають право женитись або можуть остати нежонатими.

Г. Чи священники Злученої Гр. кат. Церкви мають право женитись? — О. Мають право женитись або можуть остати нежонатими.

Г. Чи священники Злученої Гр. кат. Церкви мають право женитись? — О. Мають право женитись або можуть остати нежонатими.

Г. Чи священники Злученої Гр. кат. Церкви мають право женитись? — О. Мають право женитись або можуть остати нежонатими.

Г. Чи священники Злученої Гр. кат. Церкви мають право женитись? — О. Мають право женитись або можуть остати нежонатими.

на у Львові, а тепер я належу до того єпископа.

Г. Від як давна ви відвідали тому єпископу зі Скрентон в справах віри і науки? — О. Около 6 або 7 літ.

М. Що розуміє ся через слово адонції в вашій церкві? — О. Те слово тяжко перекласти.

М. Ви казали, що не моглисте дістати факультіс доки вас не відпустив старокраєвий єпископ; що розумілисте через слова бути відпущеним через старокраєвого єпископа? — О. Доки він не приказав мені і не сказав мені, що мушу; опісля я лично поїхав до Львова і відвідав єпископа а він мені сказав, що я мушу належати до єпископа.

М. Коли вже висвячують, кому присягаєте бути послухними? — О. Я присягаю бути послухним єпископу і Папі римському.

М. А особливо якому єпископу? — О. Тому єпископу до якого дієцезії належу.

М. Заким можете бути перенесені з одної дієцезії до другої, чи треба бути відпущеним через єпископа що вас святав і прийняв в дієцезії до котрої хочете іти? — О. Єлиби єпископ мені не позволив я не могу его опустити, не могу іти до другої дієцезії.

М. Опісля, коли ідете до другої дієцезії і дістанете позволене від єпископа, що вас святав, чи потреба бути адоптованим або прийнятим від нового єпископа? — О. Так.

М. Ви говорили також, що парафія вас прийняла як священника; що розумілисте через тое? — О. Я розумів, що правила парафії були, щоб я робив все що належало до парафії.

М. Якої віри вчилисте в гр. к. парафії в Оліфанті? — О. Я вчив науки і релігії, що я родив ся, тах людий тої парафії.

М. Чи се була віра і наука греко-кат. церкви? — О. Так.

Адвокат Генд питає: Генд. В Галичині звідки ви прийшли, які суть вигоди для єпископа гр. кат. церкви, чим він мусить бути, ваким може зістати єпископом? — Об. Ми маєм канонічні права, що він єсть all right, що він ніколи не зробив нічого злого, если не є публічним грішником, если є чоловіком в добрій вірі.

Г. Чи мусить бути гр. к. священником, щоб міг зістати гр. к. єпископом? — О. Так єсть.

Г. Чи може російський священник, священник російської церкви стати єпископом гр. к. церкви, не ставши перше гр. к. священником, маю на гадці російську православну церкву? — О. Если б прийняв віру, що прийде до унії церкви, то міг би, але се ніколи не сталося.

Г. Чи може римско-католицький піп стати гр. кат. єпископом не прийнявши перше гр. кат. обряду? — О. Ні.

Г. Чи може член римско-кат. церкви стати членом гр. кат. церкви без покінчення римського а прийняття грецького обряду? — О. Не може брати два, мусить брати се або те.

Г. Що потреба, щоб член гр. кат. церкви міг стати членом римско-кат. церкви? — В нашім краю, в старім краю, чоловік мусить зробити подане до єпископа,

що хоче змінити; если хто хоче покинути церкву і піти до другої, то має повідати політичні власті і єпископа.

Г. Чи має єпископ право дозволити членови гр. к. церкви покинути сю церкву і перейти до римско-католицької церкви? — О. Має.

Г. Чи не правда, що на се потреба згоди папи? — О. Єпископ може се сам зробити.

О. Обушкевич покликаний другий раз, візнає під присягою через тлумача польськи, як слідує:

Адвокат Обраєн питає: Обраєн. Чи їздилисте до Європи в 1894? — Обушк. Так єсть.

Обр. Чи бачилисте там кардинала Сембратовича? — О. Бачив.

Обр. В якім часі се було? — О. В люлі або августі.

Обр. Чи бачилисте кардинала Сембратовича в тім часі? — О. Так.

Обр. Чи дісталисте які інструкції і поручення від него зглядом вашого відношення до лат. єпископів в Америці і які? — О. Так єсть.

Обр. Які поручення? — О. Коли я був там, кардинал сказав мені, що се наш обов'язок, що обов'язком гр. кат. священників єсть піддати ся латинським єпископам. Опісля він сказав: «Заким Пропаганда видала право, я міг висилати священників до Америки, але тепер не могу; ви мусите піддати ся латинським єпископам.»

Обр. Яким латинським єпископам, казав він, ви мусите ся піддати? — О. В дієцезії, в котрій знаходиться его церков.

Зізнання о. Лавришина.

Адвокат Мартин питає: Мартин. Де мешкаєте, отче? — Лавр. В Шенандорі.

М. Як довго? — Л. 10 літ і місяць.

М. Якої церкви ви священником? — Л. Греко-кат. церкви.

М. Як довго булисте священником сеї церкви? — Л. 21 літ.

М. Де вас святали? — Л. В Європі, на Угорщині.

М. Як довго ви душпастирем в Америці? — Л. 11 літ.

М. Де мешкалисте за сей час? — Л. Зразу я був в Оссеола Mills, а опісля прийшов до Шенандору.

М. Від кого дісталисте власть сповняти душпастирські обов'язки в сій церкві? — Л. Від архієпископа Раєна в Філадельфії.

М. Коли дісталисте сю власть від архієпископа Раєна? — Л. Я дістав власть в 1893 р.

М. Перед тим від кого дісталисте власть сповняти душпастирські обов'язки? — Л. Мені поручив мій єпископ, коли мене посилав, щоб я дістав факультіс від єпископа, в котрого дієцезії буду повняти службу; він сказав мені, що если не дістану факультіс, щобим писав до Риму і з початку мені відмовлено факультіс і я писав до Риму а пізнійше прийшло рішене, що кожний гр. кат. священник повинен мати факультіс і бути під юрисдикцією єпископа, в котрого дієцезії ся знаходять.

М. Як ви довідались о тім? — Л. Мене повідомив про се єпископ Спалдинг.

М. Якої церкви він є єпископом? — Л. Греко-католицької церкви.

М. Коли дістали ви сю відомість? — Л. Не тямлю докладно часу.

М. В котрім році? — Л. В 1894.

М. Не знаєте, чи се було оголошене обіжником? — Л. Не памятаю.

М. По отриманню сеї відомості від єпископа Спалдинга, чи в той час одержалисте факультіс від архієпископа Раєна? — Л. Я дістав їх перед тим, бо коли я писав до Риму, перед тим дали нам знати, що архієпископ Раєн дістав поручення з Риму давати факультіс.

В 1894 се опубліковано і зроблено обов'язуючим для кожного.

М. Значить, зроблено обов'язуючим для всіх гр. кат. священників в Америці? — Л. Так єсть.

М. Що розумієте кажучи, що се зроблено обов'язуючим для кожного? — Л. Розумію, що кожний мусить слухати розпоряджень з Риму.

М. Яке єсть право церковне догично власті над священниками гр. к. церкви? — Л. Загальне право ухвалено на соборі єсть, що если где живуть гр. католіки, а не мають свого єпископа, то підлягають власті римско-католицьких єпископів — так на цілім світі; се єсть загальне правило.

М. А где єсть гр. кат. єпископ, то кому підлягають? — Л. Свому власному єпископові.

М. Если суть під юрисдикцією римско-катол. єпископа, то кого знають за голову церкви? — Л. Папу римського.

М. Від кого місцевий єпископ, в котрого дієцезії они знаходяться, дістає юрисдикцію з Риму? — Л. Чи потреба дістати факультіс від єпископа, в котрого дієцезії находите ся перед сповненням душпастирських обов'язків в сій церкві? — Л. Так; після права церковного се конечно.

М. Від як давна се було конечно? — Л. Всегда.

скупом? — Л. Римско-католицької.

М. Коли дістали ви сю відомість? — Л. Не тямлю докладно часу.

М. В котрім році? — Л. В 1894.

М. Не знаєте, чи се було оголошене обіжником? — Л. Не памятаю.

М. По отриманню сеї відомості від єпископа Спалдинга, чи в той час одержалисте факультіс від архієпископа Раєна? — Л.

Дописи.

24. ЛИСТ ІЗ СТАРОГО КРАЮ.

До історії польсько-руської ненависті.

Підбиті нації.

Свобода, це найбільше щастя, найвище добро, найцінніший скарб чоловіка, за який він готов і повинен боротися до останньої краплі крові... Такі слова чужою скрізь, віримо в них, признаємо їх правдивими, а однак... живемо в неволі. І на російській Україні під гнетом російського деспотизму, поліцейського шпionства та козацького пагаяля, і в Галичині під розбійницьким правлінням польської шляхти, котрій наша австрійська «вітчина» дозволяє з нами робити все до подоба; і на Буковині під панованнем румунських загорільців та пимецьких зайців, і на Угорщині під страшним гнетом угорських магістрів-шпionів та їх прилеглих — жидівських ляхварів, і там за морем, на свободній землі Вашингтона — в шпionах католицьких єпископів та таких «своих» зрадників в душовій шаті, — всюди живемо ми в неволі. Бажало-б ся, аби наш парид прозрів як найшвидше, встав до великого бою і пірвав ті пута, що його давлять зі всіх боків, хоч би прийшлося втопити своє горе в ріках ворожої і своєї крові, жите покладає ся на те, аби ся хвала вже раз настала...

Але на сім місці про що иншого писати хочемо.

В певній живє також другий славнянський парид, Поляки. Під кримго російського деспота, під бутпою погою гордого Пимця, серед позірного добра в Австрії... Серед позірного, кажуть, бо в Австрії панує і розкошує польська шляхта та її прихвостні, а польський народ двигає те саме ярмо, що й инші народи тої ліби-конституційної, а на ділі майже середньовічної Австрії.

І дивна річ, що завдяки Полякам, угнетеним в Росії і Німеччині, мусить таке тяжке ярмо зносити руський парид в Галичині. Здавалось би, що угнетені повинні найшвидше подати руку товаришам-недолі, аби спільними силами позбутися ся ворожого ярма, а тимчасом Поляки роблять як-раз противно. Польський хлопець ще замоло освідомлений, а сфантазований польськими ксьондзами та всякими панками, що на хлопських карках будують свою кар'єру, не відносить ся до руського хлопця з братньою любов'ю... Польські шляхтичі, демократи, ксьондзи, всі вони одні наперед другий, немов на літацяти, стараються копати гріб для Русі, а хто посміє піднести в імя справедливості голос в обороні руських прав, тому відмовляють права називати себе Поляком. І лиш одні польські соціалісти здобувають ся на сю відвагу, тай то не всі...

На суд Європи.

Поляки і Русини, се дві поневолені нації, але не однаково живуть ім. Поляки бодей в Австрії мають якийсь голос, а в Росії та-кож ім краще, як Русинам, за те Русини виходять біда. Найгірше Поляки живуть ся в Німеччині, а їх положення можна би зрівняти з положенням галицьких Русинів. Польські політики вправді горляють, що Русинам в Галичині прямо рай, хоч самі всіма силами борються ся перед таким раєм в Німеччині. Причина того, що Полякам живеть ся краще, як Русинам, така, що Поляки вміють постояти за себе. Нехай де лиш стапеш ся польському народові найменша кривда, то вже Поляки постараться ся розтрубити її по всій Європі. Через те угнетаючі правительства хоч по трохи бояться ся робити Полякам кривду, бо встидають ся суду Європи. За те покірний Русин значайно мовчить і дозволяє справжуватися на собі приповіді, що на похиле дерево і кози скажуть.

Немекли см.

Поступаючи часами оба ці поневолені народи діяла лоних кривд і шпionівських держави сцитувано польськіх чужих, навіть релігійно

німецьки; в шкільництві кривдять польська шляхта Русинів на кожнім кроці, а на коєць дійшло до того, що руські студенти мусили забрати ся із львівського університета. Про польську Вясню знаєте, про сенсію руських студентів та-кож; сій справі присвятує наш славний письменник д-р Франко статтю: „Polenthum nach Zwei Fronten“ (Польща на два боки), що була надрукована в відецькій газеті „Die Zeit“, а передрукована і в американських газетах. Стаття отся вказує на ту дволичність польської шляхти, котра борюючи ся перед ворогом в Німеччині, поступає гірше того ворога супротив Русинів в Галичині.

Коли Поляки піднесли свої кривди в відецькій парламенті в Берліні, відповів їм посол Затлер т. зв. «руськими промовами», в котрих, користаючи ся статей Франка та иншого нашого письменника Романа Сембратовича, представив в належнім світлі господарку польської шляхти в Галичині. Додати треба, що не вчинив сего Затлер з любови до Русинів, як се думають деякі добродушні Рутенці, але тому, аби побити свого ворога — Поляків; доки не треба було оружжя против Поляків, доти про Русинів ніхто й не згадував.

Брехня — не оборона.

На суду Європи Поляки покекли ся і треба було якось ратувати ситуацію. Сеї невдачливої роботи — невдачливо, бо годі з чорного зробити біле! — підняв ся польський магнат Смоляк, професор університета і член австрійської палати панів, сего середньовічного чудовища, можливого лише в Австрії. Сей пан написав брошуру: „Die Ruthenen und ihre Gegner in Berlin“, котру розіслав майже по цілій світі. В тій брошурі читаємо ні менше ні більше, лиш те, що Русинам живеть ся в Галичині, як в раю, та що вони ще Поляків кривдять... «Якже-ж так можна писати!» — спитаєте. Зовсім просто! Зусілковський ключ. Цял освячує середства! — і сего тримав ся пан Смоляк. Статистичні дані пошархував, на різні закиди, хоч би й найтяжкі, відповідає: «Се неправда, бо я сего не знаю!» — тай «оборона» готова...

Русини приходять до розуму. На безлічній брехні пана Смоляка треба було відповісти і сего підняв ся посол Романчук, випускаючи в світ брошуру: „Die Ruthenen und ihre Gegner in Galizien“. В брошурі описане правдиво положення галицьких Русинів. На підставі урядових (отже некористних для Русинів!) статистичних дат вказано, яких кривд дізнають Русини на кожнім кроці. В школі, в суді, в старості, в податковій уряді, при різних виборах, навіть в церкві — всюди Русини кривдять. І то не досить, що кривдять його вже австрійські закони, бо польська шляхта, не держачись тих законів побільшує ту кривду в десятикрату...

Вони всіди влізуть...

Хто-ж би, як не москвофіли, котрі вже й до Америки залізли... В брошурі пос. Романчука є уступ про руські партії, в котрім про москвофілів написано зовсім сираведливо, без пристрасти, навіть за мало остро, що вони не признають самостійності руського народу, вважають його частинною московською і симпатизують з російським деспотизмом та з православієм. Се вичитаєте в кожній москвофільській газеті, а однак москвофіли бурлили ся за се, що про них тая написано. Чи встидаються ся своєї торної сипісти перед світом, чи сором їм, що за рублі запродають честь і душу, — чи може «сама міх дре тай ще квичить»?

Контуйте, а отворице ся нам! Європа про нас знає не дуже мало, а те, що досі зроблено, ще допирва початки. Давати про нас знати — се наш обов'язок. Не дасть нам те ще свободи, але коли про нас, про нашу страшну кривду буде знати весь цивілізований світ, то поанекаємо сампачні бодей у тих, до котрих зливав Маркс: «Проти отих чужих, навіть релігійно

коли пролетарі всіх країв, а єдині в одну непережену силу, коли півруть кайдани, коли настане день відплати, тоді і для нас зійде сонце лучшего життя, але під усім, що в тім великій останній бою і ми візьмемо участь.

20. Мая, 1902 р.

М. І.

Зь Oil City, Pa.

Муну донести всім честним читателям „Свободу“, яку то кумедію чи „шув“ малисьмо мы Русини замепкалі в Ойль Сити дні 13. Мая с. р. Виділисьмо Пана превелебного „Шабо“ зь Питебурга і Тілявського. Правда, они не суть жадній медведь, що на розказь цигана показують штуки передь людьми, але за те єсть то шув, що мы їх виділи, бо одень із них мадярскій поп а до руського народу говорить по словенськи а другий Русин зь Галичини Лемко, кал'чить свою мову і говорить до нас Русинів н'б'б' по словенськи н'б'б' по руски, н'б'б' сяк н'б' так. Честе „шув“.

Нас єсть Русинів тув в Ойль Сити высье 100 дорослых людей, робимо в пайповни, робота пде добре, але нас за мало не, можемо мати н'б' свои церкви н'б' піколи та хоть раз в рік хочемо чути своє руске богослуженне. Тамтима роками спроваджувалисьмо собь руського священника на Великодну сповідь а того року самь спровадив намь польскій ксьондз якийсь Шабо зь Питебурга. Але мы довділа ся зь газет и в'д' наших краля вь Питебургу, що той о. Шабо выдає якусь погану газету, кидает ся на наших руських священників и в'чат' записувати руські церкви на айрських єпископів. «Як ты не хочеш, котрого мы собь живим, то мы твое не потребуем» — подумали мы собь. Бо чи може буги добрий Русин, що го польскій поп вихвалє? Тым часомь польскій поп выголосив вь своихь костел'х, що для „Греко-католиків“ — (перепрашаємо кс. пробошу мы Русини, а не Польки греко-католицького об'янку) — приде о. Шабо. Н'хто не знав коли в'д'н' прих'вав, але о. год. 9 вечерь зайшов зь своихь помічник'х до двохь дом'х и к'же до людей: „Ві до споведзі іцце, бо якбисце нешли, то бисце польского ксєндза загнєвали дужо а тамтен в Питебугу он се високо носі, он іну в'єру запровадз'! Чи ж не видите зь того американскій Русини які зь него руські поп'з? Научает нас, щобы, борони Боже, не загнєвали польского ксєндза! І то зь того видно, що вь него латинскій поп єсть щось высьшого в'д' руського, не дивно тепер, що его русскій колеги аж прис'б'гають на руски церкви за латинськими єпископами.

Той другий говорив так само, в'д'н' був лиш за агента и проводателя. Той мудрагель забув вже по руски говорити, кал'чив зь нас по угарски за то в'т'шив ся намь одень его краля п. Т. К., бо цесавь его так, що дяченько по-памятає на довго. Але то нема ся чого дивувати, бо якь чуємо, вынали его зь парэфії, то тепер винадає хіба служити угарським русскимь, або якь хто хоче, такь якь той цигань по латинське якої

в'д'н' в'єры, сказав: Якой

пань хочуть такой и я. Розуміє ся, що мы уважали бы то за переступок, приступити до св. сповіді до такого чоловіка. Вечеромь о год. 9 ходив зь помічник'х по гавзах и просивь людей не гнєвати „дужо“ польского кс. а на другий день рано в'д'х'вав до Питебурга. Н'хто не пошов до сповіді.

Просимо редакцію то пом'єстити вь нашій „Свободі“, щобы наш Русини вь Бофало знали, що тому Шабо ще гірше пошов ту бизнес якь вь них.

М. И. Т.

3 Smoke Run, Pa.

Поважана Редакційо!

Доншу вам ікажу новину, а то, що ми парэфіане в Ramey, Pa. достали великого оікуну Руси американської, а то єсть твердо русскій сьвященник о. К. Лавришин з Шенандоа, Па. Річ ось така: Одень чоловік, не парэфіанин, бо є обрида р. к., поїхав десь до Нью Йорку женитися, а при тій спосібности вступив по дорозі до о. Лавришина, а той єму сказав так: «Ви сєе там з Рамейскєй парэфії, то повідце вашим людзюм, жеби се тримали острожне, бо буду відзец, що з вімі тен галицький попик зробі, бо кед іх еспік ніхто розуму не науці, то іх тен попик научи. Поздравце одменє вишцких, а п'твам вас, жебисце ім то поведзеліс».

Ось і знов новий опікун! Не пильнує, щоби єпископів черевика були чисті, але нашій парэфії і нашого сьвященника. Дало би ся писати більше цікавих річей про того превелебного, але на той час доншу тільки, а пізнійше опишу вам порядки в нашій парэфії.

Миньта Давидович, п'вєць церк. в Рамей.

Зь Winnipeg, Man., Canada.

Рада-розвата для наших Русинів Канад'їйц'х.

Переписували мы, братя, вь тй чужій краї черезь такий моря-води, аж насє страх збиравь. Неодень просивь тод' Бога и вс'х'х святых, аби єму помогли добити ся до сухопути, та що зь того? Найшовь ся на суши п зовєсьмь зм'їнивь ся. Мы такь дякуємь Богу за ту ласку, що на новій землі не живємь по христ'янськи, ненавидимо друг друга, завидуємо собь и, якь бы м'д'ь, то бы одень другого вь л'жц'хь води утопимь. Зовєсьмь — якь несь зь котомь. Не помагає н'б'чого, що мешкаємь на поп' м'л'хь одень другого. Якь приде боже л'т'о, то найперше починаємо сварити ся за фармы тай за худобу, яка поде на другого фарму. Ну, и що тоб'ь, брате, та худобина зробить за шкodu вь т'ом' л'т'с'х'х? Зьєсть тоб'ь „пап'л'з“ чи корч'х'х? А ты ідєшь до суду и поймаєшь ся, або, коли маєшь пса, тровишь єй, що мало не порозбавает ся о дерева. Оп'єсля зновь іде сварня. Ось такь мы живемо по тыхь пущахь. Ой брати, братя, то не по христ'янськи! Та жь мы повинні любити ся; та жь мы зайшли вь такий далекий краї, та жь такь далеко порозкидані одень в'д'ь в'д'ь другого. Чого-ж намь гнєвати ся? Вь старомь краю бувь гнєв'ь, було р'жн'о, але тамь жило ся стр'єха о стр'єху. Ту будьмо люд'ми, аби насє Англіїц'хь не уважали за дик'уб'д'ь.

Днесь „Галишєнь“, (якь насє зовуть,) іде зь робот, чи заводки, то вже єго н'б'дє н'хто не переночує. А черезь що? Бо, бувало, якь нашого чоловіка прийме Англієць на н'ч'хь, такь всегда мус'єть щось потягнути, чи тамь по простому украсти. А чи се гарно? Та жь черезь свои довгі руки мусишь, брате, ночувати вь л'т'с'хь и нуриати ся по песачому; черезь те й невинний терпить и часто-густо дриготить на зим'ї. Такь само шкодома собь процєсами. Скаже що одень другому а той до суду зь нимь, зробить що „не-будь“ — такь само. Зам'єсть купити м'єж д'їти ворокь м'уки, волочать ся тепер по судахь, платять товмачамь, адвокатамь и т. д. Словомь, якь було вь старомь краю, такь є и ту. Чужі живуть напоку кєрванцею. А пощо намь сего? Не л'шнє то жити по христ'янськи, любити ся и ступати впередь зь другимь американськими народами?

Або зь в'єрою нашихь батьків. Переходимо на польске, на французке, стаємо католиками и лихо зна чимь, Своямь пом'єтуємь. Скажу, що такому чоловікови л'шнє привязати собь кам'єнь до ш'ї тай у воду... Наколи й немаємо ту своихь сьвященників, не вєсп'л' побудовати церк'хь, то ч'ж'ь Бога нема на кож'д'мь м'єсци? По що-ж шукати чужихь Бог'г'хь, коли до свого можна всьоди помолити ся. В'д'н'хь вьслухает насє.

Лучает ся н'юг'д'ь, що люде выбудують церк'в'ц'ю, та й ту б'єда. Найдє ся сейчась кілька хрун'єв'ь, які починають б'гати до католицького єпископа, аби записати єй на на него. Имь хоче ся бачити надь собою чужого наставника. Отягнє ся братя! Чась понєхати все те, що приносить намь вєстьд' на чужин'ї.

М. К. С.-р.

Зь Gimli, Man., Canada.

Одєнь зь нашихь Галичань прих'вавь недавно до Канади, а хочь лишивь вь старомь краю ж'єнку, ожєвивь поразь другій. Польскій поп' Кулявий давав єму сл'об' вь Вінніпєг'хь, Ман. Коли о т'ом' д'єзнали ся люде пустили Кулявого до газет, а той зь великою люті почавь доведувати ся, в'д'кп в'д'н'хь, написавь до краю и познавь чого наваривь. Зь краю відпсалп, що в'д'н'хь д'їсно має тамь сл'об'ну ж'єнку, Теперь познавь пань жєналь, що буде зь нимь б'єда, тому продавь корову и все, що лишє дало ся продати, в'д'р'єсь ся хаты и фармы, та й в'т'єсь зь другою жєною тамь де перець ростє. Нын'ї н'хто не знає, де они о-бертають ся. Найгірше вийде на т'ом' св'єдок, бо мабуть засадять его до арєшту за фалшивє св'єдоцтво. Св'єдок зь того самого села, що й жєналь, тымь то знавь добре его в'д'носини, знавь що має жєну, а мимо того св'єдчивь пнакшє.

НОВИНКИ.

— Пам'ятайте на „Руско-Народный Домъ Эмиграційный вь Америк'ї“ вь высьлаєть жертвы до кассєра подь адресомь: Mr. LAZOR STROTIK, 42 Washington St., YONKERS, N. Y., а на раз'онь ув'єдом'єть о т'ом' секретаря подь адресомь: Mr. K. Kirczyk, 440 Essex Str., Jersey City, N. J.

Дальнійхь выказь жертвь зложєнихь для руськихь студєнт'хь вь Галич'їхь.

Нол. N. Russel, президент Сенату Гавейского, Honolulu, H. I.	\$3.00
П. М. Градоны зобрасть в. McKeesport, Pa.)	
Антоній Ірановъ	5
Мих.	1.00
Теофотъ Фринцво	50
Мих. Паго	25
Мих. Яблєскій	10
Лєшко Русєнко	10
Стеф. Яблєнскій	25
Павло Онушко	15
Теофотъ Сєнєнко	15
Дєшко Кобасє	25
Лєшко Калата	25
Мих. Бєдєвичин	25
Максємъ Стоць	25
Ювєць Полєчєць	15
Андрєй Шалитрош	15
Мих. Бовтуць	25
Ювєць Рєско	25
Ювєць Тєчє	25
Алєксій Турова	1.00
Ивєць Колєтєвич	25
Сильвєстер Лєвєчєвєць	10
Онуф. Ватосєкинъ	15
Андрєй Яворскій	25
Василь Нигєлиць	25
Стеф. Завєпскій	20
Павло Воляжєць	20
Мих. Билъ	25
Ивєць Пєско	25
Андрєй Колєбєнєцкій	25
Мих. Капєл	50
Стеф. Фринцво	50
Алєксій Русєнко	25
Іосифъ Фринцво	25
Пєтро Бєхєнєв	20
Мих. Лаб'шєв	50
Марія Путовъ	10

*) Сума сє в'єд'ювана дал'їшнє.

Попередню зложєно 902.05

Раз'онь 910.05

Старайтєсь, щобы мы могли послати бодей 1000 доллар'б' до краю!

Вієна в Мт. Кармєл, Па.

В Мт. Кармєл, Па. лютит ся вієна не перебираючи старшихь ні молодшихь так, що рада здорєвля приказала позамикати вс'ї церкви и школи та заборонила вс'їякі збори робітників. Притоку до сего дали поляки, що затаювали хорих на вієпу и се доносли про них лікарєви, черєз що вієна стала ширити ся і поміж неанглійськими народностями. Кожного, хто занедужает на вієпу беруть до шпиталя за містом а дім, в котрім занедужав хто, стережуть 20 днів, щоби ніхто з'відтам не виходив. Іду замкненим дають з міста. З того виходить, що враз з майнерами можуть тепер страйкувати в Мт. Кармєл, Па. попи, учителі і т. п.

— Найрыб'їтїша р'єка

на Угорщин'ї, Тєса, перєстає бути рыбною. Вь Сєгєдін'ї передь 35 роками одержувало ся зь ловл'ь рыбь кілька соть рыбацькихь родинь, та в'д'ь того часу р'єк'ь р'єчно число рыбь такь мал'єло вь р'єц'хь, що днесь займає ся тымь рыбацькою єму сл'об' вь Вінніпєг'хь, Ман. Коли о т'ом' д'єзнали ся люде пустили Кулявого до газет, а той зь великою люті почавь доведувати ся, в'д'кп в'д'н'хь, написавь до краю и познавь чого наваривь. Зь краю відпсалп, що в'д'н'хь д'їсно має тамь сл'об'ну ж'єнку, Теперь познавь пань жєналь, що буде зь нимь б'єда, тому продавь корову и все, що лишє дало ся продати, в'д'р'єсь ся хаты и фармы, та й в'т'єсь зь другою жєною тамь де перець ростє. Нын'ї н'хто не знає, де они о-бертають ся. Найгірше вийде на т'ом' св'єдок, бо мабуть засадять его до арєшту за фалшивє св'єдоцтво. Св'єдок зь того самого села, що й жєналь, тымь то знавь добре его в'д'носини, знавь що має жєну, а мимо того св'єдчивь пнакшє.

— Машину до говорєня

выянишовь вь Парижї (Франція) якісь д-р' Маєраж. В'д'ь теперь, хто має сварливу жєну, не мус'єть самь сварити ся зь нею, лишє най купить згадашу машину, а она певно переговорить бабєскій языкь. Чи не благодать?

— Велика княжна Олєна,

одиначка дочка великого князя Володимира Алєксєєвича, царского стріжника, мала вийти замуж за князя Людвика Бонапарта. Євєргїчна і бурливого темпераменту княжна залюбила ся однак вь однім російським студєнт'ї одного гарного дня утікла зь ним изь Петербурга. В дорозі за границю, у Варшаві, переловлено молоду пару і розлучено. Велика князівна мус'єла вертати до родч'їхь, а студєнта вислано административною дорогою на заточєнє в гл'уб Росії.

— Головною ц'єхою ж'їночого строю є фальшивість — такь доказує профєсорь Алфрєд' Ротлєрь. На ж'їноч'їй одєжї бачимо гузики, що зовєсьмь не служать до зашпиванья; клямры и пражки такожь н'б'чого не стьагають; узлики и шпурки н'б'чого не вяжуть; вєставки не є вєставлєні; мережавки, фредзл'ї и р'єжєй „закончєна“ не є вь д'їйстєности н'їякимь закончєнємь; черєвики на сєо выдають ся шпуровані, а на д'єл' зашпивають ся на гузики або на в'дворотт; цв'єты зь шолотна; сипки и грєбєнь зь целюльозы, а виглядають начє зь перловой матиц'ї; дорогі камєн' є фальшивими н'їмїтаціями; ковєрт'є фальшивий и т. д. Словомь, ц'єлий ж'їночій стр'їб, то все фальшивє и под'роблєнє. Хто не в'єрить — найпривидить ся.

— Лорд' Понсєфортъ

головний амбасадорь Англії для Сп. Державь померь 24. м. м. вь Вашингтон'ї. Покойный уродивь ся 1828 р. вь Мопак'їхь и м'єж амбасадорамь вь Вашингтон'ї бувь однимь зь найстаршихь в'єкомь. Ухидивь та-кож за дуже спосібного дипломата, а пок. королева Викторія за р'єжнй за-слуги, положєній на т'омь поли, надала єму титул'ь лорда.

— Дуже старі гроб'ї від-

крито опогд'ї в с'єльцї Ляпгєнштин'їхь коло Тульня в Дол'їшній Австрії. Тамошний господар Кароль Бавєн казав теперь свої поля, що лєжать на горб'ї, дуже гл'убоко срати і параз одного дня внорав в гл'убин'їхь мєтра кілька людєскихь кістєк, але без голєви. Вієн казав тоді уважно копати дал'їше і виконав вєсєго 40 кістєк, з котрих 30 були з дорослыхь люд'їхь на 2 мєтра і 10 дєнтимєтр'їхь довг'ї, прочі дєсят'ь були з д'їт'їхь. При дєяких кістєках лєжало по чотирі до п'ять голєв очинидно від тих кістєк, котрі найдєно без голєв. Зуби в щ'єках були білі як сн'їг, а страшенно великі. Одн'ї з кістєк мав довкола ш'її обручик изь золотого в трєхь скручєного дроту, а на пальц'хь бувь та-кож тонєпєккий, золотий перст'їнь. У одной д'їтини на руц'ї була бразєлетка изь золотя, на котрій висіли по-рожн'ї в сєрєдн'їхь, золотьє кульочки. Найдєно такожь кілька глиняных урн, але побитих. Що се за люди і хто іх тут такь богато разом поховав — годі знати. Се лиш певна річ, що найдєні кістєки лєжали на т'їм місци богато, богато єот л'їт.

— Носивь говк'ь, поне-

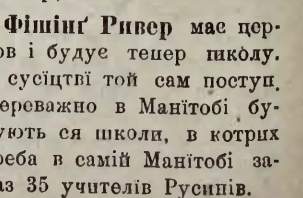
сли и в'єлка. Д-р' Імєт'ї Іносєв, директорь, заведєня для божєвольныхь вь Канкєйц'хь. Інд. такь л'єчивь своихь пац'єнт'хь, що на коєць і самь збожєволєв. Нєспасный л'єкарь пред-казавь 3 м'єсяц'ї напередь, що збожєволєє, а нав'єть описавь сєрєдь якихь пр-знак'хь. Єго замкнєто вь за-ведєнє котрого самь бувь директорь.

N 53

Бачність!

Сєргій Кис'єльєвскій наш агент відідає силы д'їлнмь предлєтатємь „Свободы“ вь стєп'ахь Нью Джєрсі, Нью Йорк і Конєктікот. Він має право колєктувати предлєтату за „Свободу“ і позагоджувати пєсли другі справи вь нашій імєні. У него можна такожь купити всьїхь ц'їнахь руські книжки.

Видан'ї „Свободы“

Справки „Р. Н. Союза.“

Справоздає касове „Р. Н. Союза“ за місяць

Апріль, 1902.

Allegheny, Pa. Бр. Усп. Пр. Богород.	\$—
Ansonia, Conn. Братство св. Петра и Павла	38.33
Anburn, N. Y. Бр. св. О. Николая	7.62
Belle Vernon, Pa. Бр. Пр. Богородиці	38.00
Brooklyn, N. Y. Бр. св. Андрія (фев.)	5.75
Buffalo, N. Y. Бр. св. Іоана Хрестителя	25.65
Breslau, Pa. Бр. св. Андрія (мар. і апр.)	34.65
Carnegie, Pa. Бр. св. Петра и Павла	35.30
Cohoes, N. Y. М. Р. Н. С.	11.05
Charleroi, Pa. Бр. Сомест. св. Духа	29.46
Cleveland, O. Нове братство	7.70
Desloge, Mo. Бр. св. І. Хрест.	37.77
Eleonor, Pa. Бр. св. Арх. Михайла	26.73
Elmira Heights, N. Y. Бр. св. Арх. Мих.	9.95
Glen Lyon, Pa. Бр. св. Петра и Павла	13.80
Homestead, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	—
Jessup, Pa. Бр. св. Петра и Павла	26.80
Jersey City, N. J. Бр. св. Петра и Павла	231.06
Lansford, Pa. Бр. Пр. Богородиці (мар. і апр.)	219.42
McAdoo, Pa. Бр. Попр. Пр. Богородиці	—
McKeesport, Pa. Бр. св. І. Хрестителя	61.80
Mayfield, Pa. Бр. св. Кирила и Методія	26.00
„ „ Бр. св. Іоана Хр.	36.75
„ „ М. Р. Н. С.	36.55
Mt. Carmel, Pa. Бр. св. Дмитрія	44.80
„ „ Бр. св. Петра и Павла	42.35
Mahinoy Plane, Pa. Бр. св. Ілії (мар. і апр.)	15.94
Northampton, Pa. Бр. Пр. Богородиці	—
Old Forge, Pa. Бр. св. О. Николая	2.80
„ „ М. Р. Н. С.	—
Olyphant, Pa. Бр. св. Іоана Хр.	118.25
Pittsburg, Pa. Бр. св. Арх. Михайла	19.60
„ „ М. Р. Н. С. (мар. і апр.)	83.00
Priceburg, Pa. Бр. св. Василія Бел.	43.61
Plymouth, Pa. Бр. св. Петра и Павла	—
Passaic, N. J. Бр. св. О. Николая	—
Powhatan, W. Va. Бр. Пр. Богород.	9.80
Rhone, Pa. Бр. св. Сиса	18.75
Sayre, Pa. Бр. Благовіщення Пр. Бог.	—
Scottdale, Pa. Бр. св. Іоана Хр.	—
Shamokin, Pa. Бр. св. Йосифа	—
„ „ М. Р. Н. С.	126.38
Shenandoah, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	69.10
St. Clair, Pa. Бр. Пр. Богор. (фев. і мар.)	63.90
St. Louis, Mo. Бр. св. Арх. Мих.	48.60
Seranton, Pa. Бр. св. Ілії Прор.	35.89
Syracuse, N. Y. Бр. св. АА. Петра и Павла	13.86
Simpson, Pa. Бр. св. Василія Бел. (мар. і апр.)	36.63
Trauger, Pa. Бр. св. Петра и Павла	37.10
„ „ Бр. св. Іоана Хрестителя	44.46
Troy, N. Y. Бр. св. О. Николая	—
Waterbury, Conn. М. Р. Н. С. (мар. і апр.)	12.70
Westmoreland City, Pa.	11.04
Whitney, Pa. Бр. Трехъ Святителей	23.57
West Pawlet, Vt. Бр. Попр. Пр. Бог.	51.69
Yatesboro, Pa. М. Р. Н. С.	—
Yonkers, N. Y. М. Р. Н. С.	89.20
Edwardsdale, Pa. Микола Сас	4.20
Munising, M. Ів. Цісляк	2.30
Разом:	\$2029.56
Було в касі	\$15033.32
Дохід в Априлію	2029.56
Всього доходу в Априлію	\$17062.88
Розхід в Априлію	1390.91
Остає в касі	\$15671.97
З того депозитів	\$3863.54
Фонд желізний	10910.00
Фонд розпорядчий	898.43

А. Д. Пирч,

секретар.

Увага: Братства з Homestead, Pa., McAdoo, Pa., Old Forge, Pa., Plymouth, Pa., Passaic, N. J., Sayre, Pa., Scottdale, Pa., Shamokin, Pa. і Troy, N. Y. надіслали гроші на раз за два місяці т. е. за апріль і май і будуть виказані в слідуєчій справоздаєчій.

Братство з Allegheny ще грошей не надіслало. Припоминаю ще раз пп. секретарам, що братство вибирає тільки одного делегата. Братства, котрі не мають ще найменше 30 членів (члени нижче 16 літ не рахують ся) делегатів не вибирають. Також звольте пп. секретарів надіслати мені чим скорше імена делегатів, котрі будуть оголошені в слідуєчій числі „Свободи“.

Д. Пирч, секр.

ГОЛОВНИЙ УРЯДЪ:	Джелек Никита	2447
Председатель:	Шварц Іван	2448
Rev. A. BONCHEVSKY,	Русин Василь	2448
10 May str.	Червняк Андрій	2449
ANSONIA, CONN.	Русин Михайло	2449
Секретарь:	Баранок Юрко	2450
D. D. PYRCZ,	Русин Грива	2450
P.O. Box 355,	Лазоршак Микола	2451
OLYPHANT, PA., Lack. Co.	Ниж Гаврило	2451
Касиръ:	Барна Розалія	2452
ALEX. SHLANTA,	Барна Грат. М.	2452
Postmaster.	Чернецка Ольга	2453
MAYFIELD, PA., Lack. Co.	Пласкопъ Прокоп.	2453
	Маруцик Андрій	2454
	Бачор Петро	2454
	Бачор Федор	2455
	Червняк Микола	2455
	Фондас Йосиф	2456
	Молчан Андрей	2456
	Дудак Людяк	2457
	Шварц Юрко	2457
	Шварц Іван	2458

Дудак Іван	2458
Барна Михайло	2459
Барна Іван	2459
Барна Єлисавета	2460
Джелек Андрій	2460
Лазоршак Михайло	2461
Барна Анна	2461
Барна Марія	2462
Бачор Василь	2462

А. Пирч,

секретар.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ.

Михайл Гойеан, родом з Полонної, повіту сяноцького, Галичина, літ 38, жонатий, чл. руского братства св. Петра і Павла в Сагпегі, Ра. і чл. „Р. Н. Союзу“, ч. гол. кн. 1525, упокоїв ся дня 15. мая, 1902. Вічна йому пам'ять!

Лист Стефана Хлопова до краянів.

Ой запав козак запав, ой запав — загинув ся,
А його мій ворогний та-на стаїли застав ся.

Таке саме скоїло ся і з моїми писаннями, як ось з тим ворожим коником козаченька. Тільки я — най не хвалю ся — не попадаю в такий поганий гріх, як той козак, о ні! — я лиш за той цілий час, як не відзивав ся, то вичитував розлічні книжки та газети, привглядав ся людеком жито та снував «по роботі» розлічні думки, що би їх описати переляти на папір і передати моїм любим краям. Тож слухайте ви, Русини, на канадійських степах, бразилійських пралісах та безмежних просторах Сполучен. Держав! Стефан Хлопів прийшов з роботи, вмиє ся, погові і бере ся писати до вас не лукаві листи. Чи чуєте? Гоп—гоп!

Насамперед здоров'я вас всіх щиро сердечно і живу вам всего добра, якого собі лиш у Бога бажаєте. Рад би я в тім листі понаписувати все, що лиш знаю, що бачив і чув поміж чужими людьми та нашими краями, але міркую, що на те все мало одного вечера. Лучше потроха, а розказати все документно.

Сиджу я нераз вечерами в хаті і думаю-гадаю: Боже мій милосердний, чому той нарід руский такий ще бідний, чому він швендає ся по білому світу в кайдах темноти, обдурюваний чужими і своїми? Правда, перед моїми очима промайне дрібненький луч зорі, вістун, що вже і у нас благословить ся на день божий, але ж бо за тим лучом сунуть оден по другім якісь чорні тіні, що бігцем стежать за тим світліцем, раді би его чимскорше загасити своїми «препоганими» пащеками. Я не лякаю ся тих чорних духів, а побоюю ся, щоб они не станули перед вами, мої любі крає, не і не заслонили перед вами сонячного світла. — А ось тепер! Говорить ся: не шукай собі богів ані в Римі, ані в Петербургу, бо царство боже не там, а в нутрі тебе самого, а ціла згряя прихвостнів Люципера так римска, як і московска заревила скаженним риком на прийятелів руского народу, а сам народ почала страхати такими річами як пекольна сірка і смола... Люді, люді, мій крає! Спунцяй далше! най тоді, коли ти єшиш, твої малярські, московські і римські опікуни забавляють ся твоїм коптом, твоєю кервавницею, будучністю дітей твоїх! А

ти — як пробудив ся — плий на твоїх приятелів, возьми буга і гоїти праз з байструками Люципера, щоб помагати їм гатити дорогу, що провадить до пранди, до волі, до світла. І доки ти зарде руский, будеш по зволати, щоб в твоїй рідній хаті панував чужий, а не ти сам? Чи аж таїян або москаль мають мати тільки розуму, а ти ні? Ти не чуєш, що говорять ся до тебе, як собі маєш започати? Читай в газеті! Може боїш ся? Чого? Дивись! Ти євнані, що кажуть тобі правду і кличуть до тебе: проч з таїяном і москалем, они мають білі руки, до тяжкої роботи не привикли, а однак не побоїли ся нікого, хоч знають, що їх за те ждуть переслідування, а може навіть і утрата попівського хліба. Они могли собі жити спокійно і вигідно, усяплати тебе до сну, а тим часом стричи твою вону і йти в парі з тими, що несуть темноту і оглушення. Они не боять ся, а ти руский робітнику лякаєш ся? Чи тебе хто з хлопства зіпмарить? Чому ти не рішучий? Чому ти кличеш нині осана, а завтра за Гавришином і Йолупкевичем: расини, расини его? Ти себе з ними розпинаєш! Ти точиш з себе теплу кров і даєш її пити синам твоїм і неволі. Схамені ся! Не зітхай за жандармами, чи они в московській ясі, чи в римській реверенді. Ти гляди за Богом та за приятелем — учителем, що би віс перед тобою світло.

Слава вам і честь всім тим руским громадам, що шукаєте Христа і науки его! Поховайте тьму, а самі вставайте! Пам'ятайте на слова нашого батька Т. Шевченка:

Страшно впасти у кайдани,
Замарать в неволі,
А ще гірше: спати, спати
І спати на волі...

Горі ім'єм сердца! Вперед!

Оголошене.

Зь нагоди VII. гол. конвенції „Р. Н. Союза“

—вдбуде ся—

на дохід новон рускои церкви

ВОКАЛЬНО-ДЕКЛЯМАТОРСКИЙ

Вечерокъ

полученный зь двома аматорскими театральными представлениями в память 41-роковинь смерти напного найславнѣйшого поэта Тараса Шевченка

в Четвертъ дня 19. Юнія 1902, вь галл школьній підъ церковью вь JERSEY CITY, N. J.

(Cor. Greene & Sussex Str.)

Послѣ слѣдуючои програми:

1. Короткій водѣтъ о житіи и значѣніи Т. Шевченка С. М.

2. Представлене: „На старости лѣтъ“ (образъ зь житія народа вь І. актѣ).

О С О Б Ы:

Семь, старш. господарь К. К.
Петро, старшій его оцъ А. Н.
Одеса, его молодий синъ П. З.
Галицкая Пётра С. Я.
Иванъ, сынъ Петра и Галии (8 лѣтъ) Т. С.
Данило, его сусѣды А. С.
Василь, его сусѣды Н. П.

Одѣля друге представлене: „Выворожила“ (комедія вь І. актѣ).

О С О Б Ы:

Терешко, господарь П. З.
Филия, его жена С. Я.
Семь, его сусѣды К. К.
А. П.
Цыганка, Д. Б.
Цыганка, Т. С.
Цыганка, Н. К.

3. Братя вставайте, хоръ.

4. Посланіе до живыхъ и мертвыхъ и ненародженыхъ (Тараса Шевченка), водде-кляму П. Т.

Початокъ о 8 год. вечеръ. Тикетъ водѣ особы 25 ц.

Для дѣтей школьныхъ вступъ вольный.

Запроше ся всѣхъ до якъ найчисленнѣйшои уча-сти.

Комитетъ.

Дня 22-го Мая 1902 року вислала „Свобода“ для рускихъ студентів у Львові на руни дра Кулачковского \$515.62, с. е. 2.500 корон.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

Ф. Т. Вестъ Трой, Н. Й. — По-спяйте на адресу — тамъ стоить до-ни заплатили за „Свободу“.

ВСЯЧИНА.

Недужа Англія.

Такий є заголовокъ интересно, хочъ немістичною студію. Фі-лота, друкованон въ „Review“. Авторъ доказує, що Англія йде скоримъ крокомъ до загуби и неабаромъ перестане бутъ одною зъ великихъ державъ. Першою признакою занепаду єя силъ, є чя-сно уродитъ, яке робъ-рочно ма-єть. Їзъ родъ 1875. на 1000 Англіїцѣвъ припадало 35 дѣтей, въ 1900, лише, 29, а въ 1901 всего на-всего 25. Наколи дальше такъ поде, то больше Англіїцѣвъ буде мерти, якъ родити ся. За те нуджа больша; 7 міліонѣвъ ан-глійскихъ горожанъ не має шо й-єти.

Нинѣ живе въ Англії, паче-бъ двѣ расъ: раса богатѣвъ, котрыхъ дѣ-ти въ 13-тѣмъ роцѣ жити вѣжать 93 фунты и раса людей убогихъ, котрыхъ дѣти въ тѣмъ самѣмъ вѣдѣ вѣжать 13 фунты. Такі дѣти вы-растають опѣла на оформѣвъ, що мало хѣсна приносять державѣ и сусѣбности. Осъ й теперъ поло-вина охотниковъ буває водкадана при войсковѣй бранцѣ, бо мають виглядъ дѣдовѣвъ.

Промыслъ и торговля упадають все больше и больше, особенно, промыслъ зѣлѣзный. Выперать его нѣмецкй и американскй товары, дешевѣи о 50 проценти. Нѣмец-чина и Сп. Державы пѣв. Америкѣ вытиснають такожъ Англію зъ перѣбродного становѣя, яке зай-мала доси на поли торговельнои маринарки.

Ляшь на одноѣмъ поли Англія не уступає пѣкмоу, а именно на поли — пѣятики. Ту безѣчь пѣ-ниці.

Не тѣмше зъ колоніями. — Голодъ и зараза нищать Індію. Въ р. 1850. Індіецъ одержувавъ чересчѣно 2 пенси денно за свою працю, та вже въ 1890 роцѣ вѣтъ не бувъ въ силѣ заробити больше водѣ 27 до 28 франковъ рочно. А зъ того треба заплатити пода-тки, одгнугити ся и жити. Дѣжъ ему стане? Тѣжъ не дивниці, що смертѣльность страшенно ширѣтъ ся въ Індіяхъ. Часописъ „The Lancet“, обчислила и доказує чѣ-рне на бѣлозъ, що въ прѣтлѣ по-слѣднихъ 10-охъ лѣтъ померло тамъ 20 міліонѣвъ житѣльзъ зъ голоду и нуджи, або насѣдкомъ ихъ своихъ — холеры и чумы.

Се головни раны якъ водкривъ и. Фінотъ въ організмѣ Англіи. Страшнй они, по ще не всѣ. Мо-жна сѣмъо твердити, що капита-лістичный устрѣй зѣвдавъ и зѣвдає ихъ о много больше-такъ Англія, якъ и цѣлой сусѣбности.

Пророцтва снів.

Загально розширений забобон, що снй пророчать будучність. Од-нак, як в кождім забобоні, так і в тім є четверть зерна правди. І-менно вже в старині знали, що зроджуючі ся в організі хоробі обьявляють ся часом снами, заки ще на зверх проявляють ся. О сім пишуть Арістотель, Пидор і Гален. Стариший Грек Артемідор, опові-дає так: „Одному чоловікови снило ся, що має довкола шні тісну стя-жку. Небавки дістав ангінъ. Той сам автор пише: „Оден Грек заслу-п в сьвятипи Серапіса і снило ся ему, що пробіо его ножем в жи-віт. Небавом захорував на боля-чку в жолудку“. І з пізніших ча-сів маємо багато таких примірів. Одному снило ся, що собака вку-сила его в ногу. За два дни ді-став у тім самім місці болячку. Інший мав сон, що куля поціла-ла его в виски. Захорував на не-аралію. Ще вишому мучили три рази, ніч по ночі, снило ся, що

его падали розбишки і ранили в груди. Наяканий тим упором сну прикинав сей мучниці лямаря. Лі-кар ствердив у него аневризм аор-ти. — Одина жінка не могла спати, бо зараз бачила кругом положінъ. Лікари ствердили серцеву хоробу. Рівно-ж діти, заки захорують, ча-сто сплять дуже поспокійно. — Оген пророцтва хороб у снах, по-яснюють сучасні учені так: В почі чоловік не відбирає пѣннихъ звн-ищихъ вражѣвъ, а тільки від вла-сного організму. Через те зосере-дотчене сонної уяги на своїм тілі, вип почуває зроджуючі ся легкі боли, котрі в сонній уяві проявляють ся як снй. Значить, снй не пророчать хороб, а тільки часом зраджують істнуючу вже в тілі хоробу у зародку. Та се тра-фляє ся дуже рідко і тільки в ду-же перепрорваныхъ людяхъ.

Поїздокъ з Парижа до Нью-Йорку.

Се виглядає на байку, а однак має стати дійсностью. Французскй інженір Люа-де-Любелъ котрий, враз з американскимъ богатем-по-дорожникомъ Гіеліємъ, розслѣдувавъ північно американскій півостровъ, Аляску і віділяють єї від пі-впично-азійского півострова Чукот-кого проливъ Берінга, — проєктуює зѣлѣзничне полугчене Парижа з Нью-Йоркомъ черезъ Сибір. Чукотскій пів-островъ, проливъ Берінга, Аляску і Канаду. Зѣлѣзниця ішла-би з Па-рижа на Берлін, Варшаву і Мо-скву, далѣ теперішнимъ сибірскимъ шляхомъ до Байкал-озера, а звѣдси — мабуть від Іркутка — звер-нула-би ся на північний схід, та перебігаючи країни, де термометр показує 60 степенів Цельсия низше зѣра а ніч тріває 4 місяці на рік, дійшла-би до проливу, що ділять Азію від Америки. Пролівъ, широ-кий на кілька миль, перебувати-муть поїзди або на величезнім по-ромі (так, як тепер перебувають. Дупай кодо Могачу, або Байкал-озеро) або — підморскимъ тунелемъ! Якъ з тихъ двохъ способівъ вибере-Любелъ до свого остаточного пла-ну, рішати студіи, що саме тепер на місці ведуть ся. — Коли у-дасть ся вигадатиому інженерови пайти капіталістѣвъ, що дадуть гро-ші на виконане проєкту, готові люде сухою ногою переїздити зі східнихъ берегівъ Алятики на за-хідні.

ЯКА РОЖНИЦЯ?

А.: — Скажи менѣ, яка рѣжниця мѣжъ польскимъ словомъ панъ, американ-скимъ „містеръ“ а „москво-фульскимъ“ господиномъ?

В.: — Въ Галичинѣ кож-дого польского пѣляхтича, котрий обѣкравъ касу, зо-вуть паномъ; въ Америкѣ навѣтъ кождий „бомъ“ (во-лоцюга) то містеръ, примѣ-ромъ я и ты, а о господина навѣтъ не пытай...

А.: — Чому?

В.: — Бо господиномъ зна-чить: репегать, запроданецъ, бискупскій лагуна и хрунъ.

ВСТУП \$1.00

„Назар Стодоля“

Т. Шевченка і Свобода будуть представлені

Трупю Малорускихъ Артистівъ

в Manhattan Lyceum Theatre 66—68 E. 4th Str. в Нью Йорку.

Часть доходу в користь росийскихъ революціонерів. Після представлення бѣль.

— Всі, що побрали до розпродажи Календарі „Союза“, нехай сейчасъ зроблять рахунок і при-шлють до редакції „Сво-боди“.

Купуйте книжки!

Гроші присилайте напередъ.

За пересылку платимо самі.

Американський шляхтич	—	15
Ближній, оповідання	—	1.00
Боднарівна	—	15
Бесіди про чашки козацькі	—	75
Без прагматизму	—	20
Борба класів	—	10
Байки Павла Свого	—	—
Букварь угорський	—	15
Білетини	—	10
Белатій Заборник	—	54.00
Бесіда книжкова зь образами	—	30
В ширетій сатани	—	50
Гумористика	—	10
Галицка бѣда	—	10
Дія хлопської держави	—	5
Дезертнръ, Ковалева	—	60
Дещо про права і суди вь Сп. Дер.	—	10
Дещо про землю	—	10
Дорога, новелі Стефанника	—	60
Евдокія Котларевського	—	5
Економічне положення руських селян в Угорщині, Е. Егана	—	10
Зь вершин і визинь	—	1.50
Зь села	—	20
Зь чужих згаляють, оповідання	—	1.00
Забобони та ворожбитство	—	20
Записки школяра	—	20
З життя, оповідання	—	60
Життя святих	—	83.00
Іван Гус, гуртовий спіл, Лисенка	—	50
Календарь для Ам. Русинів (1902)	—	50
Календарь Православный буковинський (1902)	—	40
Календарь некалентний 1902	—	20
Калѣд Ге	—	10
Казки Андерсена	—	25
Казки Толстого	—	20
Коломийки	—	20
Коваль Басемъ	—	60
Катехизмъ	—	10
Ковали і щедрики	—	10
Казки Ірмиди	—	25
Казки Ірмиди опр.	—	40
Казки народні	—	25
Казки народні опр.	—	40
Канадська Русь	—	10
Конституція Силуч. Державь	—	10
Канітатъ і праця	—	10
Камина душа	—	10
Кабри — гугульські новелі	—	30
Кухарка руска	—	70
Кіличі поштан, опов. Мирного	—	10
Кіличі день, комедія	—	15
Лудь Залвайко	—	10
Молитвенник для дітей	—	10
Микола Палейка	—	10
Нечистячниця	—	50
Наші згадки	—	25
Народні казки	—	2
На добродійний плія, комедія	—	3
Народний Рухъ Ав.-Уг. Русинавъ	—	15
Нарі в пелюді	—	10
Наталка Полтавка	—	20
Образки, для дітей за одень	1 ц.	—
Оповідання Марка Вовчка	—	30
Оповідання С. Мадара	—	15
Образки зь Америки	—	10
Оповідання Сторожени	—	10
Оповідання для дітей	—	20
Опрішанъ Японіи	—	25
Пригоди Дон-Кіхота	—	40
Писемословцѣ	—	40
Рід Krestom (жол. лат. буквами)	—	80
Росквіт Устляковича	—	80
Росні Гейного	—	—
Протестъ галицькихъ Русинівъ протиъ мадярського тисячоліття	—	10
Про відступницъ: відъ розповіданія	—	10
Панщина і єї славосань	—	20
Поварахъ лож, комедія	—	1
Покисти Федьковича	—	1
Подорож до краю нежизні	—	20
Павськѣ жарты	—	20
Рускі бубарь	—	25
Рускі сѣваннѣ брощ.	—	40
— — — — — опрала.	—	30
Руско-українська література	—	20
Розкази про сили правдои	—	10
Робінсонъ Крузо	—	10
Русина православної єпархіі	—	30
Сверхушка, комедія	—	20
Словарь російско-Укр. (4 томи)	—	1.00
Старий Фремиъ	—	10
Син казок	—	10
Словахъ на Русини	—	10
Тарасъ Бульба	—	20
Твори Ст. Гузданського	—	10
Тимко Гаврилюкъ	—	20
Учитель, комедія	—	10
Хмельницький і Хмельницяна.	—	10
Чума горьчачна	—	20
Читанка для III. класу	—	10
Читанка для IV. класу	—	10
Якъ чоловікъ доштовп на пана	—	10
Якъ powstaє світъ?	—	10
Якъ дбають о здоров'ї	—	10
Яблоницарь, комедія	—	10
Якъ козамъ рога випадають?	—	10
Заповняйте тільки ті книжки	—	—

Где есть?
Хто хоче пукати своєю крапивою через нашу газету, мусить заплатити 25 центів за кожне оголошення наперед.
— Календарь „Союза“ на рік 1902 — се така книжка, котра має вартість не на рік, але на ціле життя. Редакция „Свободы“ продает его по 50 центів.

Глухоту
також шум в ушах лічить в найкращий час. Затушує шум. Пиши і т. с. е. ч. а. Іскри позначені д. а. р. м. Лічимо навісті слабости, котрі вважали вважали повеличчями. Одинокій заклад сего рода в Америці. Руска клініка St. Louis, No. 2933 Heurietta Str. 16. 10. 02

ДОКТОРЪ ПРАВЪ
ЮЛІАНЪ ЧУПКА,
—адвокатъ—
3 N. Main Str., Wilkes-Barre, Pa.
P. O. Box 372.

Хто має справу ґрунтову, або хоче відобрати гроші або спадок в старому краю, най дасть ся до адвоката Чупки, бо він був адвокатом в Галичині.

Всі контракти, правні папери и повномочія.

Гей Русини! чи знаєте ви дорогу до дешевого и доброго купця? Она веде просто до

Юрія Хиліяка
в ОLYPHANT, PA.

Види его певно добре знаєте. В него знайдете одинокій, пайдешовий, найлучший и наймоднійший стортъ з уборами. Купите добре „шифарту“ и скоро а безпечно пойдете в гроші до старого краю. Не гадайте одинокі, що то вже все — пі! Він має ще найкращий салунъ в місті під назвою:

Anthracite Hotel.

Тамъ доперва погостите ся, якъ в рідной бабки на весілю.

СЕМАНЪ МИТРЕНКО
готельничий
на River st., OLYPHANT, Pa.

Хочете вижити гарненько? Замытай ся до Митренко; Готель, виласу, пиво маю, Поний склянки дозвоя. 6 цигар, а в галі. На мітані, на забави: Тамъ посидиши, погуляєш, Вичуєш нещода цівале, — А що виписи, то знай брате, Поче дальше, якъ у шалі!

Гавріилъ Митняк

Гуртовний складъ
(Wholesale)
20 Market st.
SHAMOKIN, PA.

Маю заведѣдъ на складѣ свѣже, добре пиво в великихъ и малыхъ бочкахъ в найлучшихъ броваровъ, горѣвки в лікеры найбѣшого гатунку.

Браті! замовляйте у свого!

— ОДИНОКІЙ РУСЬКІЙ ГОТЕЛЬ —

ВАСИЛЯ ТУРКА
на Сторджисъ, Па.

Продає свѣтлы трупи и добра цигары. Маю такожъ гарно — на весіля и другі забави.

Юліанъ Копястявскій
(JULIAN KOPYSTYANSKI)
424 Shamokin Str., SHAMOKIN, PA.

Перворядний салунъ рускій. — Найлучший напѣтки можна ту достати, якъ: пиво на пѣкляний и бутельки, вина розматого гатунку, горѣвки досконалы, цигара дуже добры.

Спѣшитъ Брати Русини до свого братчика Юліана.

Юрко А. Прокоповичъ,
погребникъ, готельничий, и Livery Stable
— Галя на матини и забави, —
201 Jones Str., OLYPHANT, Pa

ОДИНОКИМЪ
найлучшимъ рускимъ друкарствомъ в Америцѣ ест:

ВАСИЛІЙ САРІЧЪ
517 E. 13th Str., NEW YORK, N. Y.

Онъ вамъ выговети всякий друкарскій працъ красно и дешево, яко нѣхто иній в Америцѣ. Онъ друкує на рускомъ, словацкомъ и англійскомъ языку: статуты, бальовы тавѣты и все, що толькѣ для братствъ и поодинокихъ людей є потребно.

Адресъ: V. V. Sarguch, 517 E. 13th St. NEW YORK, N. Y.

Dr. F. J. Meek,
(МИКОЛАЙЧІКЪ)

СПЕЦІАЛІСТ
СЛАВОСТЕЙ
ЖІНОЧИХ,
ДІТЯЧИХ
І ВЕНЕРІЧНИХ.

Живі при поради давати особливий опитъ.

Офіс: 8 N. Shamokin Str., SHAMOKIN, PA. Телефон Nr. 1673

МИХАЙЛО БОСАКЪ,
Посылає гроші до края в протягу 14 днівъ.
Продає шифарты такъ таю якъ и компания в Нью Йорку.
Продає тавѣты кохливой до Нью Йорку.
Продає правдиву крапову палочку и вино.

МАЯ ГОЛСБІЛЪ (wholesale)
на всѣ американскіе трупики.
Задармо потвержує всякі паперы и дає раду, бо естъ Нотаръ публичный, чоловѣкъ ретельный и честный.
M. BOSAK, Jones Str. OLYPHANT, Pa

ДІАМЕНТОВІЙ ЕЛЕКТРИЧНИЙ ХРЕСТЪ,

Знавший такожъ хрестомъ Вольты, вістав відкритий кілька літ тому в Австрій, а задала своїх великихъ прикметъ розповсюдился са скоро в Німеччині, Франції, Скандинаві, і другихъ европейскихъ краяхъ, где нині уважають его за найислѣднѣе средство противъ ревматизму и другихъ слабостей.
Електричний Діаментовий Хрестъ лічить руматизмъ мускулы і суставы, неврастлію, боді в діаліті, нервовіе ослабленіє, безсонницю, припадочны, гастриты, паралічъ, траисен, удар, епілепсію, тавѣсы сив. Віта, палытатцію, нервовий білъ головы, і всі слабости нервового сплету. Его добродітливый впливъ надіє вѣсь по нѣльохъ годінахъ, хотай часомъ треба на него ждати кілька снѣ.

Копіує доларъ, при змъ гарантує ся, що принесє стількѣ користи, що найлучший електричний пояс, що копіує 13 або 25 разъ тількѣ. Ніхто в родині, хорый чи здоровый, не повиненъ бути безъ Електричного Хреста, сего найлучшого средства противъ слабостямъ. Пришлі доларъ, а ми пришлемъ тобѣ опачений оденъ Електричний Діаментовий Хрестъ, або 6 за 5 доларівъ. Тисячі зметівъ від осіб, котрыхъ вилічили сѣмъ Хрестъ, суть до статистичимъ доказаомъ его силъ. Оскъ два а пикъ: Мамы болъ черезъ много літ, теперъ оцѣмъ здоровѣла. Діам. Хрестъ вилічили мене: Кароль М. Пітерсенъ, Richfield, Utah. Diamond Electric Cross Co., 206 Milwaukee Ave., Chicago. — Повъ Пановъ: Вже 3 місяці пошу Діам. Хрестъ. Діаментъ мавъ и боді в мохъ плечѣхъ, такъ що не мігъ грати на скрипці. Теперъ чудесъ зовсімъ добре. З поважаніемъ. W. Simon, учитель. Schaumburg, Cook Co., Ill. Марецъ 20, 1900.

DIAMOND ELECTRIC CROSS CO. Dept. 72, 306 Milwaukee Ave., CHICAGO, ILL.

ВЕЛИКІЙ КОМПАНИЧНИЙ СТОРЪ
Russian Mercantile Co. Ld.

— ВЪ —
Shamokin, Pa.

327 Shamokin st.

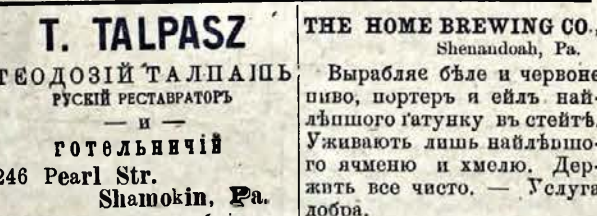
Найбѣльший рускій компаніичный стортъ в Америцѣ. Заложений ще в роцѣ 1889, а теперъ побѣльшый, украшений и на ново уряджений. Новый домъ великій, красны, котрый компания купила 1896 року за \$18.000 доказує, що може компаніична робота. — Всѣ русини Русини належать до той компанії, купують зѣ свого власного стору значить, спомогають самыхъ себе. — Мѣсячно обертає стортъ сумою \$3,500.00

Заряджає нимъ: **Т. Федько.**

ДАРОМЪ 14 ПРЕКРАСНИХЪ ПОДАРОКІВЪ НАЙВІЛЬШИМЪ ВАРЕГІНЪ ПРЕДЛОЖЕНІИ КОЛІНЕВУДЪ НИЧ НЕ КОПИТУЕ ВАЧИТИ ТОВАРІ! Дарує предлажає одну зъ найлучшихъ годінокъ які продають: Правдиву Америцанську 14 м. зъ моднійою золотеною ковертою, женску або мужеску а Правдиву Америцанську Осередкомъ, дорогими камешами, добримъ ходомъ R. R. гарантовану, мікшене пивниченне, аргументу на 30 центівъ, аргументу на 20 літ, що до вигладу, витривалості рішты \$40 цироволетій годінокъ. Вісь любители тої кайсы годінокъ даємо в протягу найбѣльшого 60 літъ зовсімъ даромъ салунку: 1 Відеуску фляку зъ морської ліній, а бурштинномъ вартості \$1.50; 1 Правдиву а мор. шкля цигарничку варт. 75 ц; 1 правдиву м. п. цигарничку 50 ц; 1 шклярний кашпукъ на тютюнъ 25 ц; 1 пічолое пудело на ширинку 25 ц; 1 елѣгантный золотый ланцюжокъ а Sameo Chart \$1.50; 1 перер. золотчену брошку \$1.00; 1 пару кулѣчківъ а брилліантами 1.00; 1 перепуту шпильку до кашпѣ зъ камешкомъ 25 ц; 1 пару золотченыхъ снѣпковъ до манжетѣвъ 40 ц; 1 пару золотченыхъ снѣпковъ до рукавівъ 25 ц; 2 снѣпки до ковшірна 50 ц; 1 і добру снѣпку на груди а краснымъ камешкомъ 75 ц. Годінокъ і 14 подарківъ шаємо С. O. D. \$4.98 і кошна есперіє зъ правого безалкогольного огладіня і відсаліна нападъ на нѣхъ копт сѣ не подобають сѣ. Де нѣтъ есперієвого офісу треба \$4.98 пісалати сѣ ордеромъ. Хто пішле гроші а ордеромъ дѣстає аше есперієвый літъ даромъ і всѣ річи оплачені редемпціономъ почитою **ОДНА ГОДИНКА ДАРОМЪ 3 ПОДАРКІВЪ** сѣмъ купити або продать 6. Писати на хочемъ жѣтѣхъ чи хлѣпску годінокъ. До жѣтѣхъ годінокъ посилаємо 50 ц. допий. Lognette ланцюжокъ вѣсто Дикенса. Писати дѣсь лѣкимъ нашъ товаръ буде розшириватъ. Адресъ **ATLAS JEWELRY CO., 67 Metropolitan Block, CHICAGO, ILL.**

Т. TALPASZ
ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ
РУСЬКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ
— и —
ГОТЕЛЬНИЧІЙ
246 Pearl Str.
Shamokin, Pa.
Недалеко руской пѣкляни.

Вырабляє бѣлы и червѣное пиво, портѣры и еялы найлучшого гатунку въ стейтѣ. Уживають лишь найлучшого ачменю и хмѣлю. Держать все чисто. — Услуга добра.

Union Beer.
Christian Schmidt, президентъ.
W. W. Rynkiewicz, секретарь.

Велика фабрика цигаровъ ПОЛЬСКО-ЛИТОВСКОГО СІОЛЖИ
въ Мт. Кармель, Па.

Въ мѣстѣ и околици знають добро сѣю фабрику, бо всѣ лишь ту ордеруютъ, а курѣ-знатоки твердятъ, що лѣпшихъ цигаровъ не найдете въ Пенсильвеніи.

Впрочѣмъ не треба хвалити, бо добре sanno хвалити сѣ. — Адресъ фабрики: **CIGAR MANUFACTURER CO. Mt. Carmel, Pa.**

К. Файферъ,
одинокій славянскій погребникъ въ Питсбургѣ и околици.

Выписує вѣзны и повозы на вѣсѣлы, хрестины, похоронны и т. п. до дуже укрѣпованой цѣны.

Его офісъ лишь оденъ блокъ вѣдъ руской церкви, 806 Carson Str., S. S. Pittsburgh, Pa.

ЯКИМЪ ГАВРАНЪ
гросеріантъ въ SIMPSON, PA.

Се правилий Русинъ, чоловѣкъ честный и статочный (не потверждаетъ кождый его знакомый) а все, що вѣтъ ґригоріи, добре и не дорого. Ще одна выгода: ВОНЪ ПОШЛЕ ВАМЪ ГРОШѢ ДО СТАРОГО КРАЮ БЕЗПЕЧНО И СКОРО. Идѣть до чего, най чужіе не розумѣють, чорѣмъ найлѣе правимо.

Оденъ зъ наибѣльшихъ броваровъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСОБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишь разъ по-коштує сего пива, то иншого вже не хоче пѣти.

Голова вѣдъ него нѣкогда не болитъ, бо естъ здоровѣе и по-живнѣе.

НЕ ТРЕБА ЕГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛІТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБѢ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333. NIGHT CALL 4854.

Иванъ Глова.

JOHN GLOWA
(POSTMASTER)
Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Всякій потрібный рѣчъ до життя, якъ такожъ можна купити убрания майнерскіе и вычитайны.

Посылає такожъ гроші до всѣхъ частей свѣта, скоро, тано и безпечно.

Продає шифарты.

Не вѣдъ нынѣ вже знають люде солідного Ивана Глову.

Dr. John Szlupas
421 Penn. Ave.
SCRANTON, PA.

Знаменитый лѣкаръ. Довольно практикѣ дала сѣу способность стати добрымъ лѣкаремъ. Лѣчить успѣшно всякого рода хоробы. Маю такожъ свою власну антику, въ котрой вырабляютъ ся дуже добры и модныя лѣкарства.

Розмовити ся по руски, литовски, польски и по англійски. — На цѣлой околици знають добре Шлюпаса.

МАЕШЪ КНИЖКІ ДО ОПРАВЫ? **CONDRAZ LOTZ,**

305 Lackawanna Ave., Scranton, Pa. оправляє книжки всякого рода, хѣтъ бы якъ розтрѣсѣли. Такожъ робить книжки для братствъ, церквъ, бизнесменѣвъ и т. д. За роботу гарантує.

J. BOBKOWSKI
ПРЕДПРИЄМЦЯ ПОХОРОНОВЪ.

Вынаймає такожъ „вертѣчи“ в похоронъ, хресты и все, что до дуже и вѣсѣль цѣнахъ.

В. J. Keogh.
Продає всякі напѣтки темперенційный, вайсбѣры и сѣлцѣры.

СПЕЦІАЛЬНІЙ ОРДЕРЪ НА БАЛЪ, ПИКНИКИ, ВЕСѢЛІА И ДРУГІ ЗАБАВЫ ДОСТАРЧАЄ СКОРО.

Офісъ: 327 E. Centre Str. **SHENANDOAN, PA.**

РУСЬКІЙ КРАВЕЦЪ.
Въ Шамокіні, Па. метка рускій кравецъ **ПЕТРО КУЗМІЧЪ,**

146 Lincoln str.

Робить вѣсь всякій убралъ мужскій складно и дешево.

Хто у него замовить убрание, нѣкогда того не пожалує.

В. W. Woshner,
Першо-рядный складъ убрания для дѣтей и взрослыхъ, 1306 Carson Str. мѣжъ 13 а 14 улицю, S. S. Pittsburgh, Pa.

Хто лишь себе и дѣточки Хочє гарно вбрати, Той не муситъ у жидѣвскіи Сторы заглядати: У Войшнера все дешево „Суты“ въ модѣвъ крою — И вѣдъ певно вамъ не скаже: „Гарать, дурный тою!“

ОДИНОКІЙ ПОГРЕВНИКЪ
на парохію руску въ Northampton, Pa. и околици **M. F. S. Keck.**

Толькѣ до него удавайте ся, а вѣдъ всѣхъ красно и тунѣ обслужитъ.

ОДИНОКІЙ РУСЬКІЙ ГОТЕЛЬ
Д. ГОЛОДА
38 Green str., JERSEY CITY, N. J.

Кождай Русинъ маючий яку небудь потребу въ Нью Йорку, чи въ околици, повиненъ вступити до того готеля, бо тутъ достане найздоровіи и найтапшия папѣтки всякого рода и порадѣ, де найлучше купити шифарту.

С. M. HATHAWAY,
агѣнтъ вѣдъ огнєвой асеккураційной компанії.

Колѣктуватимъ гроши за рентъ. Маю два дома до ренту на Race str., три дома на продажѣ на Hill str., дома до меншани або на продажѣ на Blakely, Olyphant, Pa. Цѣна дуже цѣзка

ЧИ НЕ ЧУДЕСА ТО?

Такъ питаются люда, котри маю сказать чудеснымъ способомъ были вылѣчени отъ разныхъ тяжкихъ болѣзней.

Не чудеса то, а знаніє!

Кто терпѣть на яку нибудь болѣзнь и хоче отъ неѣ вылѣчитися; кто хоче відобрати утраченѣе здоровѣе и силу, вѣхай съ вниманіємъ прочитаетъ нижеслѣдующіи строкы.

Доклаано, що не каждый докторъ естъ добрый лѣкаръ, а дуже добрыхъ лѣкарѣвъ и совѣсьмъ таки мало. Одиный лѣкаръ мало учился и дан того многого не може распознати; другой зновъ много учился, но мало знає, бо не маю добрыхъ способностей. Прирожденна способность, быстрый разумъ и опытность, — отъ рѣчи, котри роблять лѣкари добрыхъ лѣкарѣвъ.

Чи чули де-що про профессора Коллинса?

Разумѣется, чули, бо его слава иде по цѣлому свѣтѣ. Онь много учился въ славныхъ университетахъ не только въ Европѣ, но и въ Америцѣ; онъ много лѣтъ роблявъ разны опыты и успѣвъ въ лѣкарскомъ знаніи явъ найлучше, бо природа обдарила его выпикающею мудростью, острымъ разумомъ и великимъ талантомъ.

Теперъ Профессоръ Коллинсъ естъ челоуѣкъ славный на цѣлый свѣтѣ. Не только обычные люда вѣдуть до него за помощію въ часѣ болѣзни, но и павлаучши докторы удаются до него за порадѣю и поясненіємъ, коли не могутъ порозумѣти акой нибудь болѣзни.

Можно сѣбѣ сказать, що кого онъ не вылѣчитъ, тому и никто другой не верне здоровѣя.

Профессоръ Коллинсъ дає поясненія докторамъ въ лабораторіи.

Той-то вѣстѣный и славный докторъ, щобъ нѣтъ найлучше могъ помогти страждущему роду людскому, заложилъ лѣчебницу подъ именемъ „Professor Collins New York Medical Institute“, ч. 140 West 34th street въ Нью Йорку.

Въ той лѣчебницѣ получаютъ помощь уже тысячи слабыхъ, а несли нѣмля и многи сотни славныхъ. Въ канцеляріи той лѣчебницы каждый може бачити листы отъ множества краповѣвъ, котри сердечными словами дакуютъ Проф. Коллинсови за то, що ихъ нѣбѣмъ якимъсь чудомъ вылѣчилъ отъ найтяжшихъ слабостей, въ той часѣ, якъ други докторы и лѣчебницы не могли помогти имъ.

За дан недостатки мѣста, подаемъ тутъ только немноги и коротки нѣтъ листѣвъ, заслужующіи упоминанья.

YOUNGSTOWN, O. 1 Sept. 1900. **SCRANTON, PA. 5 Іюля 1900.**

Пане Профессоръ Коллинсъ! Имя знаю, лѣтъ и выискивалъ Вамъ свою слабость за то, що менѣе отъ великихъ болѣзней освобожденъ. Мала величїи болѣзнь въ вѣсѣхъ улахъ, колько менѣе въ боку — въ крыжкахъ. Оу сѣрпаче терпѣлъ. Была въ краю великихъ докторѣвъ, вѣчалъ менѣе и профессоры въ Пенсиль: ала даромъ. Думала ужѣ, що и до смерти не побавлясь тако, ала когда пришло до Америки за сына, то менѣе отъ великихъ болѣзней освободился. Тутъ менѣе парадилъ сѣмѣ и до Васъ удались за помощью, що и зробила. Лѣчи, котри менѣе два разы заслалите, мали той добрый чинѣнокъ, що теперъ — слава Богу! — здорова.

Съ благодарностіемъ и почтениемъ **Марія Норевъ.**

YONKERS, N. Y. 3 Іюня 1900.

Милый и честный проф. Коллинсъ! Имя вѣдомо, що былъ я дуже хорый. Мала кашель, душно мене, тяжело дыхалъ и при томъ чувѣ болѣ въ персѣхъ. Худульте постоянно и ужѣ на достѣтъ былъ побѣдѣный. На лѣкарѣвъ вызвалъ до 200 мѣ до дома. Не могучи мене вылѣчить, казали, що маю сухоты и мѣшу умереть. А теорѣ я здоровый и важу 145 фунтовъ. — Ваши лѣчи вернули менѣе здоровѣе. Полю. Вейнеръ.

DETROIT, Mich. 13 Авг. 1900.

Профессору Коллинсови въ Нью-Йорку. Высочайшечный Пане! Ваша слава иде далеко — широко по свѣтѣ, ала лѣтъ бы несли до короля звали Ваши глубокіи знанія та опитъ, то не давалъ бы Вамъ лѣчѣны худобныхъ людей, ала сѣмѣе дождавалъ Васъ. Я мала несчастье упали со стѣны и тяжело показались. Мала порушить кости и въ нѣтъ сѣмѣе порушить сѣмѣе, и лѣкарѣвъ, котри мене лѣчили, говорили, что до смерти буду слабымъ нѣлѣкомъ. Вы даруєте менѣе менѣе здоровѣе. Писала, що не маю Вамъ лѣтъ жалѣть.

Вашъ на рѣчи благодарный Іванъ Пиларъ.

PITTSBURG, Pa. 18 Мая 1900.

Съ благодарностіемъ п. проф. Коллинсу.

Вы знаете, яку тяжкую и по словамъ докторѣвъ неслѣпачію слабость я мала. Теперь я уже легка дышаю, нѣмѣе мене не болитъ и чувѣ себе здоровѣе. Съ благодарностіемъ признаю, что Вы вырвали мене изъ рукъ смерти, ба нѣмѣе не было бы менѣе помощи. Нѣхай Васъ пребавітъ Богъ, душо, що вѣдѣтъ на многи и многи роки, щобъ и на дальше Вы худобныхъ помагали. Ваша вѣрна **Мірофима Рошно.**

Профессору Коллинсъ посылаетъ лѣкарства по цѣлымъ Соединеннымъ Штатамъ и Канадѣ.

Слабыи пріймаются лѣтомъ отъ 10 до 1 годины рано, а по полудню отъ 2 до 5. Въ недѣлю только отъ 10 до 1 по полудню.

Писать о всякой рѣчи на адресъ: **Professor COLLINS New York Medical Institute 140 W. 34th St. New York City.**